

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Szabadka.

Népesség dolgában az ország harmadik városa Szabadka. Más tekintetben azonban az utolsók közt van. Ennek azonban nem a tisztességesen és becsületesen gondolkozó polgárság az oka, hanem az a cudar rendszer, melynek leirhatatlan gázságai a Mamusich Lázár volt polgármester nevéhez fűződnek.

Ez az elvetemült ember 18 évig állt a város élén. Előkelő állását azonban nem becsülte meg, hanem saját hasznára aknáztta ki, bizván az obtyinár (városi képviselők) cimboraság tulsúlyában, ami a mai napig felszinen tartotta.

Hatalmas tehetségű ember volt Mamusich Lázár. Kitűnő szónok, behizelgő és kellemes módor, ritka szervező képesség, a helyzet fölismerése és kihasználása — párosult benne.

Milyen hatalmasat fejlődött volna ez a nagy és gazdag város, ha Mamusich Lázár becsületes közigazgatást teremt? Már talán Szegedet is tulszárnyalta volna. De hát ő rosra használta föl tehetségét és évtizedekre megnyomoritotta szülővárosát, melynek polgársága átkokat szór rea.

Legutóbb az egész ország sajtója foglalkozott a szabadkai közigazgatás botrányaival a belügyi kormány azon vizsgálata révén, amelynek következménye lett a polgármester, két tanácsnok, főszámvevő, főkapitány és egész sereg tisztviselő felfüggesztése és fegyelmi alá vonása, úgy hogy a közigazgatás rendes menete teljesen fölakadt és még a folyó ügyeket sem képesek elintézni.

Szinte érthetetlen azok előtt, akik a szabadkai viszonyokat nem ösmerték eddig, hogy mikép volt lehetséges anynyi gázságot elkövetni évek során át büntetlenül.

Harminc évvel ezelőtt kezdett szerepelni Mamusich Lázár. Izgatott, áskálódott, bujtogatott. Határozott célja és terve volt már akkor is, hogy a bunyevácokat „öntudatra“ ébreszsze — amint ő maga is írta akkoriban. A legelső ember ő volt Szabadkán, aki a jó egyetértést meg tudta bontani a magyarok és bunyevácok közt. A békés bunyókat ő izgatta titokban a magyarok ellen, sőt 1874-ben röpiratot is irt a magyar népoktatás ellen.

Mamusich nem roszul számított. Tudta, hogy Szabadka lakosságának többsége bunyevác, bár jó magyar hazafi valamennyi. Ezért játszotta le azon kétszinű játékot, amelyet oly jól ösmernek Szabadkán. A mellet verte a ma-

gyarok előtt, hogy ő milyen nagy hazafi, titokban pedig a magyarok ellen bujtogatott.

Addig áskálódott, míg a köztörvényhatósági bizottságban az ő bunyói többségbe nem jutottak, s akkor megválasztatta magát polgármesternek. Azóta folyton üldözte a magyart. Igaz, hogy a nyilvánosság előtt mindig hazafiaságával kérkedett, de tettei az ellenkezőről győztek meg mindenkit. A közigazgatásból kiüldözte a magyarokat és a hivatalokat megrakta az ő bunyó bratyáival és cimboraságával.

Fölfelé alázatos és hizelgő volt, lefelé nyájas és leereszkedő. De csak azokkal szemben, akik a szekerét tolták. Akit nem tudott megnyerni, kérélhetlen ellenségévé lett és minden eszközzel üldözte. Még a bérnyilkosságtól sem riadt vissza. A hivatalnok és szolgasereg vak eszköze lett, amelyet föl is használt a választásoknál. A banda tüzön-vizen keresztül követte vezérét.

Igy növekedett a hatalma. Minden városi és országos választáson az ő emberei győztek. A nép rajongott érte. De nem csoda. Mamusich Lázár mindenkinek komája, atyafia és cimborája volt. Még az irodaszolgákkal is bratyizott, ugyannyira, hogy lassankint a tisztességes, jóra való elemek huzódozni kezdtek tőle.

Ez az elhidegülés nemsokára gyülöletté lett. Lévy Simon gazdasági tanácsos, akit tönkre akart tenni minden áron, leleplezte kiméletlenül azon visszaéléseket, amiket a polgármester közhivatalnoki minőségében követett el. Akkor kapta az első fegyelmet, de azon átúszta valahogy Kállay Albert akkori szabadkai főispán, akivel el tudta hitetni Mamusich, hogy ő nélkülözhetetlen ember Szabadkán. Az erkölcsi vereség azonban nem maradt el, mert a szegedi esküdtek ugyancsak elverték rajta a port. Ilyen erkölcsi arculverések után a szabadkai közgyűlés mindig bizalmat szavazott neki. Persze a cimborák, a banda tagjai ültek a közgyűlésen.

Egyre több gázságot kellett azonban elkövetnie, hogy a cimborák és a saját bűneit takargassa. A kormányok mindent elnéztek neki kortes-szolgálatiért, a közgyűlésen pedig többségben volt.

De mentül több visszaélést követett el, annál hevesebben támadta az ellenzék, melynek vezére unokatestvére, Mamusich Agoston lett. Az ellenzéki táborban egyesült Szabadka tisztességes, jóézésű polgársága. A harc már nemcsak a közgyűlésen folyt, hanem az utcán, vendéglőkben, sőt családokban

is. Kard, pisztoly, revolver, vasbot, bicska, boros üveg volt a fegyver. Mamusich cimborái nem rettentek vissza már semmitől. Még mostanában is történnek bicskázások, éjjeli támadások az elfajult közéleti harc miatt. Százával történtek ilyen ki nem derült esetek. Nem véletlenség ám az, hogy a megölt, megvert és megbicskázott emberek mindig ellenzékiek voltak és éppen az ilyen eseteket nem tudta kideríteni a rendőrség. Még a vasuti balesetek is a Mamusich Lázár javára történtek.

Jókor jött a fölfüggesztés, mert vérfürdő tetőzte volna be Mamusich Lázár rémuralmát, amely hasonlatos az olasz maffiához. Ez a banda már azt hitte, hogy minden szabad. Nemcsak a lopás és sikkasztás, hanem a gyilkosság is.

Mamusich Lázár és cimboráinak felfüggesztésével azonban még korántsem törték meg a bandát. Az még együtt van és a közelgő városi választásokra (mert több köri választást megsemmisített a közigazgatási bíróság) erősen szervezkedik. A cél: lehetetlenné tenni a tisztogatást, megakasztani a közigazgatást. A bandának van pénze is. A bérkocsikat már le is foglalózták, a bor is folyik már. Szóval Szabadkán a törvényhatósági választás még a Bánffy-féle modorban fog lezajlani most is.

Mamusich Lázárba nagy vezéri tehetség szorult. Igaz, hogy ez a tehetség inkább — rablóvezéri. No de van ennek is ellenszere. A kormánynak joga, sőt kötelessége rendkívüli eszközökhöz nyulni. Itt is az ideje. Kormánybiztost kell Szabadkára küldeni, aki teljhatalommal rendelkezessen és intézhesse e nagy város sorsát, melynek jobb sorsra érdemes lakosságának nemcsak nyugalmát dulta föl Mamusich Lázár a cimboráival, hanem anyagi erőit is úgy kiélte, hogy évtizedek becsületes munkája alatt is csak nehezen heverheti ki a város e becsstelen uralmat, amelyet átkozni fognak még az unokák is.

Rostkowicz Arthur.

Világosnál.

Világosnál, Világosnál

Huszárok könyeznek . . .

. . . nem magokért sirtak: az elveszett, az elárult hazát siratták.

Az idén volt augusztus 13-án, ötvenharmadik évfordulója a magyar történelem egyik legszomorubb napjának. E napon rakták gúllába fegyvereiket a magyar vitézek az ellenállhatatlan muszkahaderő előtt, mely aztán kiszolgáltatta a magyar szabadságharc vezéreit a gyáva és tehetetlen osztrák uralom féktelen boszuvágyának. A magyar nemzeti

védelem tragédiájának végső jelenete játszó-dott le a világosi mezőkön. Szomorú, megrendítő, de nem szégyenletes. Az akkor már kimerült honvéd haderő úgy sem lett volna képes sokáig feltartóztatni a muszka invázió romboló hatalmát s maga a világosi fegyverletétel egy nagyon szomorú, de természetes és indokolt tény volt, melyért a világtörténelem ítélőszéke előtt röstelkedésre nincs okunk.

Szégelyeljék magukat az árulók, kik a muszka hatalmat nyakunkra hozták s az osztrák zsoldosokat tönkre verő vitéz nemzeti haderőt ezzel a világosi utolsó aktusra kényszerítették.

Szégelyelje magát az a hatalom, melynek minden erőlködése kárba veszett a magyar nemzeti erő fellángolásával szemben; hiába vezényelte ellenünk zsoldos hadseregét, hiába uszította ellenünk két oldalról az elbolondított nemzetiségeket: szétverte minden gaz ármánykodását a magyar honvédség vitézsége; s csak egy idegen hatalom könyörületével emelkedhetett fel tehetetlen, nyomorult vergődésből.

Gazdag tanulság ez mienkünk. Nekik nem, mert ők sohasem tanulnak. Az események, viszonyok ügyes kihasználásából tengetik szánalmas uralmukat századok óta.

De nincs olyan éjszaka, melyre hajnal ne következne; a zsarnokok sötét uralmára is rá fog következni egy másik — Világos; de ez a népszabadság világosságának diadal-ünnepe lesz!

Benedek János.

Egyéves önkéntesi
egyenruhák
a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak
mellett készülnek
Nemes L. és Társa
egyenruházati intézetében.
S z e g e d e n, Klauzál-utca.

Zenei életünk.

(Síró nóták.)

Az alsóvárosi kolostor egyik czellájában néha-néha bus hegedűszó hallatszik. A kolostor ünnepi csöndjét csak a kolostor nótafájának hegedűjátéka élénkíti meg, kinek kezében a száraz fa új életre ébred, kinek ujjai alatt a hurok bánatos, zokogó nótákat sirnak.

Ilyenkor a zeneistennő varázshatalma által vezetve, teremti a kolostor nótafája a szebbnél szebb nótákat.

Rég mult idők jönnek eszembe, mikor a szent-Ferencz-rend tagjai karddal védték szegény hazánkat. A csaták zaja elnémult, az idők változtak — ma már a tudomány és művészet és tudomány szolgálatában harcolnak a magyar szent-Ferencz-rend tagjai. A szegedi kolostor nótafája Radvánszky József tíz eredeti síró nótával lepte meg a zenét kedvelő közönséget. Nótáinak eredetisége meglepő, nincsen bennük semmi utánzás, mintha más világból kerültek volna elő, hol szív, fájdalom, bánat és öröm honol olyképen, mint a tiszta harmat a virágokon.

Minden dalában meglátszik az öserő, mely igazi tehetségeknél kifogyhatatlan, mely ment minden idegen befolyástól.

Sokan, de nagyon sokan foglalkoznak ma már a magyar népdal írásával s mégis a sok ezer nóta közül, mely évenként napvilágot lát, alig megy által a nép ajkára egy-kettő. Ez a szomorú állapot, de annál öröndetesebb körülményt konstatálhatunk, hogy a szegedi kolostor nótafája, zamatos eredeti nótákat írt, melyek nemcsak a nép ajkára is fogékonyak, könnyen énekelhetők, hanem műbecsük a

zenevilágban a szakértők előtt is maradandó. Radvánszky József síró nótáinak szövegét Szepesy írta. A fiatal nagytehetségű poeta régi társszerzője a nótafánknak. A költő versei dallamosak és mély érzésűek, könnyen lesznek népszerűek, mert csak úgy éri el a zeneirő népszerűséget is, ha a szöveg is közkedvelt-ségnek örvend.

Ezek a Síró nóták Radvánszky Józsefnek új levelet fűznek babérkoszorujára. Megérdemli, mert nemcsak a mult munkássága által, a magyar népdalirodalom terén, hanem új nótáival is a várt sikert el fogja érni. Ha végig tekintjük zeneirőink működésüket, egy nap alatt népszerűsége egy sem tett szert, ennek következtében reményünk az, hogy Radvánszky József a zeneirodalmi működése által, nem sokára az őt megillető helyet fogja elfoglalni.

(Zenekritikusi tanfolyam.)

A bostoni ujonan épült konzervatoriumban zenekritikusi tanfolyamot nyitnak. A felvételi vizsgán a zeneelmélet és a zenekar ismeret elemeit követelik.

Mégis csak boldogabb világ járja nálunk, itt elegendő, ha két fülük van a zenekritikusoknak, a hallást is nélkülözhetik.

De ne busuljunk, ha felépül a városi zeneiskolánk, nyithatunk mi is ilyen tanfolyamot, legalább hivatott egyének fogják a szini zenekritikákat írni, nem lesz alkalmunk olyan kritikákra, mint hébe-hóba meglepnek bennünket: hogy X. Y. kisasszony moll hangjai nagyon kellemes benyomást keltenek.

(Pusztaszeri dalünnep.)

Hazánk legszentebb helyén, Pusztaszeren az idejünnepély alkalmával a szegedi dalárda kiváló sikert aratott hazafias dalok elnevelése által. Ezen alkalomból kifolyólag, tekintve, hogy az ünnepély évről évre nagyobb szabású lesz, hogy már a közel jövőben az ország minden részéből zarándokolni fognak hazánk szent földjére, hogy az ünnepély fényét s annak nemzeti mivoltját még jobban emeljük, indítványozzuk, hogy ezen szent napon a közelfekvő városok daltestületei hangversenyt rendeznének. A rendező bizottságnak az Árpád-hymnusra pályázatot kellene kitűzni s arra törekedni, hogy az már a jövő évi ünnepélyen, mint ima a nép ajkán zengjen.

Nyelvében él, dalában érez a nemzet. A pusztaszeri dalünnep, ha az első években nem is volt nagyarányú, de nemzeti szempontból kiindulva, idővel onnan hirdethetnénk a magyar dallal nemzeti együttérzésünket. A szegedi dalárdák és a pusztaszeri ünnepélyt rendező bizottság volna hivatva ezen nagyszabású tervet megvalósítani.

Árpád szobránál hirdessük a magyar dal dicsőségét.

(Városi zenetanács.)

A régi világból lassanként semmi sem marad meg. Sok éven keresztül Szeged városának egyik tekintélyes szakbizottsága a „zenebizottság” volt. Az ujkor a hangzatosabb cím után lelkesedik. A város egyik fiatal honatyája, ki foglalkozására tanár, kiböngézte, hogy voltaképp zenebizottság mint bizottság nem létezik, hanem igenis van „zenetanács.”

A városi zeneiskola tanári kara rendkívül megörült ezen lényeges momentumon, mert most végre talán abba a kellemes helyzetbe jutnak, hogy létkérdésük felett tanácskozni is fog valahára ezen tanács.

Botrányos közbiztonság.

Kényelem és közérdek.

Mióta fürdön van Rainer József főkapitány, néhány erélyes intézkedést tett helyetese, Koczor János, aki nemcsak erély és tehetség, de szorgalom és munkabírás dolgában magasan fölötté áll főnökének, akit szívesen elnéznék bármily magas állásban, csak Szeged főkapitánya ne lenne. A főispán az ő kinevezésével — csizmadiát fogott, aki alatt a közrendészet rettentő nagyot hanyatlott.

Maga a rendőrség, mint testület, néhány kiváló és tiszteletet érdemlő kivétellel,

a bűnök fertőjében élőködik, s hivatásáról sejtelve sincsen. A közrendőröknek legalább fele elcsapni való. Az egyik pipatolvaj, a másik hamis kártyás, a harmadik bélyegnyaló, a negyedik zsaró, az ötödik idült és állandó részegségben szenved, sőt vannak fogházviselték is. Egész sereg rendőr felesége pedig a piaci zsarolással foglalkozik, természetesen a férjürek tudtával és bűnös közreműködésével.

Minap történt az alábbi jelenet a piacon. Az egyik kofától vásárolt valamit M. B. urnó és 5 koronással fizetett. A kofa azonban csak 2 koronából adott vissza. Az urnó követelte a 3 koronát. A kofa éktelen káromkodásra fakadt és csalónak, szemét, uri rongynak nevezte az urnót, aki sirva hívatta a rendőrt.

— Kísérje be rögtön ezt az asszonyt — szólt az urnó.

Csak nem bolondultam mög — felelte egykedvűen a rőnd éber őre. Ha baja van vele a nagyságának, keresse a böcsületit a járásbírósnál.

Azzal el is ballagott a rőndér, akiről kiderült, hogy a csaló és szemtelen kofa anygyikája.

Hát az a tömérdék visszaélés, amit a szegényügy révén üztek? A rendőrök a saját atyafiságuknak szereztek pénzbeli segélyeket, míg az igazi szegények semmit se kaptak.

Az egyik őrsparancsnok évekig lopta a várost és csak halála után derült ki a turpisság. Nem létező személyek számára vett föl segélyeket és holta után még azt sem tudták megállapítani, hogy mennyit lopott. A másik őrsparancsnok, akit kémnek rendeltek ki a főnöke, Kürthy Elek rendőrbiztos mellé, állandóan zsarolta a feleket és ezt nem csapták el rögtön, ellenben főnökét, akiről pedig semmi becstelen dolog ki nem derült, fölfüggesztették, pedig az, amit ő is beösmert, évtizedeken át bevett szokás volt a rendőrségen.

De térjünk át a prostitúcióra. Azzal a legszorosabb barátságban él a rendőrség. A rendőri felügyelet alatt álló utcalányoknak valóságos védnöke a rendőr, úgy hogy ez már nem is türelem, hanem cimboráskodás, összejárás.

Szeged leghiresebb lélekkufárja is — rendőr özvegye. Török Piros, özv. Nagy Györgyné legbizalmasabbjai ma is a rendőrségen vannak és a régi összeköttetések révén mindjárt tudja, mikor akarnak rajta ütni. Így aztán könnyen kijátszhatja a rendőrséget.

Hogy az állapotok ily siralmasak, annak főoka az is, hogy másfél évtized óta sem készítette el a főkapitány a szolgálati szabályzatát a rendőrségnek, pedig a régi szabályrendeletben erre vonatkozólag határozott utasítást kapott. Amért ezt nem teljesítette, föltétlenül megérdemlené a fegyelmet.

Hogy az aránylag nagy személyzet mellett még ma sincsen bejelentő hivatal az ország második városában, annak is ő az oka, mert helyes munkabeosztással a mostani személyzettel is megoldható volna e kérdés.

Hallatlan botrány az is, hogy az ügyeletes-rendszert még ma se hozta be és éjszaka nincs rendőrtisztviselő, aki elláthatná a halasztást nem tűrő ügyeket, úgy kell futkározni a tisztviselők után, ha valami baj van. Sokszor azonban senkit sem találnak, különösen ilyenkor nyáron, mikor Szatymazon nyaral a közigazgatás.

De tovább megyünk. Déli 12 órától 3 óráig sincs ügyeletes tisztviselő a rendőrségen és ha ezen időközben valaki a rendőrség segítségét akarná igénybe venni, a szuronyos

ör állja útját. Néhány hét előtt is hallatlan botrány történt e miatt.

P. urnó a déli órákban levelet kapott, melyben férje értesíti, hogy a temetőben öngyilkosságot fog elkövetni. A szerencsétlen urnó rohant a levéllel rendőrségre, de a szuronyos rendőr útját állta és a várakozás következtében sikerült a lelki egyensúlyát elvesztett embernek elkövetni az öngyilkossági kísérletet.

Hallatlan botrányok mindezek, amelyeket tovább tünni nem lehet. Bizunk benne, hogy akad a köztörvényhatósági bizottságban olyan képviselő, aki ezen megdönthetetlen tényeket szóvá fogja tenni a közgyűlésen.

Haggenmacher - söracsarnok.

Hétfőn

Urbán Lajos,

a hét minden napján pedig Szeged város legelőkelőbb zenekarai tartanak hangversenyt.

Tisztelettel

Horváth János,
vendégülös.

Ujdonságok.

— **Felelős szerkesztőnk,** Rostkowicz Arthur augusztus 19-én három heti fegyvergyakorlatra bevonul. Ezen idő alatt helyettese Ruttkay Máthé, a Közvélemény régi munkatársa lesz, aki nagyérdemű cikkeivel sokszor fölkereste már lapunkat. Kérjük lapunk barátait, hogy minden dologban forduljanak hozzá bizalommal. A szerkesztőségben található csütörtökön délután.

— **Följelentés a horgosi orvos ellen.** Hónapok óta foglalkoztunk a horgosi községi orvos viselt dolgaival és üzemével. A község népe várva-várta, hogy fölöttes hatósága a fegyelmi vizsgálatot megindítja ellene, ami azonban egyre később. A türelmüket vesztett horgosi lakosok elhatározták, hogy följelentésüket egyenesen a belügyi kormányhoz intézik. A följelentést több száz horgosi polgár írta alá.

— **Tapintatlan behívás.** Az idén a tartalékos honvédek augusztus 19-én hívták fegyver alá, közvetlen az egyetlen nemzeti ünnep, szent István napja előtt. A tartalékosoknak fegyver alatt kell tölteniük azt a napot, amelyen nemzeti királyához, a szentté avatott István királyhoz szokott fohászolni a magyar. Mintha csak semmibe se vennék a nemzeti érzést és a nemzeti ünnepet. Mint ha csak tüntetni akarnának vele, hogy éppen a nemzeti ünnepet töltesse a laktanyák mogorva falai közt a magyar polgárral. Vaskos tapintatlanság ez, amit azonban eltűr mégis a magyarnak arcveréshez szokott orcája és a nemzeti ünnep előtt engedelmesen, megaláztatottan fognak a tartalékosok gyakorlatozni, ha ugyan a jobb érzésű tisztek meg nem könyörülnek rajtuk.

— **Lilomtipró tanárok.** A gyermek-lánykák megrontóinak leleplezése szomorú adatokat szolgáltatott a lányiskolákban tanító tanárok ellen. A szülőket rettegéssel tölti el a tudat, hogy nincsenek leánygyermekük biztonságban az olyan iskolákban, ahol férfiak tanítanak. Szörnyű dolgok jutottak nyilvánosságra eddig. Mocsáry Ignác körmeneti „tanár“ nagyban üzte a lilomtiprást. Hihetőleg a legnagyobb büntetéssel, 15 évi fegyházzal fogják sújtani. — Boros Jenő, csanálói tanító egyik, 11 éves leányököndékén követett

el durva erőszakot. A sátoralja-ujhelyi törvényszék tiz évi fegyházzal sújtotta. — Budapestben is a napokban éppen tettén érték a tanár urat, mikor két kis lányt akart megbecsteleníteni. — Nem rég a vasuti kocsiiban — Szeged és Temesvár közt — erkölcstelen merényletet kísérelt meg ugyancsak tanárember 13 éves szegedi úri lányka ellen, akit csupán a vasuti kocsifélső helyéről visszatérő nagynénje mentette meg a gyalázatától. — De még hány ilyen eset történt már meg, ami nem derült ki? Csoda-e, ha a szülők a történetek után bizalmatlanok az olyan állami leányintézetek iránt, ahol férfiak tanítanak.

— **Vakmerő rágalmak a tápéi kerületről.** A rágalmak egész özönét költötték már a tápéi kerületről az Enyedi-párti kortesek, akik azt szeretnék most már, ha a kerület képviselőküldési jogát felfüggesztenék, csak-hogy dr. Kelemen Béla ne legyen képviselő. A rágalmak melegágya a szegedi és a megyei sajtó is. Így legutóbb a tarisznyás „Szentés és Vidéke“ című lap azt írta, hogy a kerületben lázítás folyik. Persze, a Kelemen-pártra és a mi lapunkra célzott a kis lesipuskás lapocska, amelynek ezen hírére sietett átollózni a „Szegedi Napló“ is. Talán fölösleges is kijelentünk, hogy ez a hír pusztán rágalom és a terjesztőjéhez méltó, aljas gyanúsítás. A tápéi kerületben nem kell lázítani, mert lelkesedéssel csatlakozott már a mult választáskor is a nép Kelemen Béla zászlója alá. Mi sem lázítunk, de hírlapírói kötelességünk a bűnösökről leírni a leplet. Teszszük is.

— **Az alügyési állás.** Az élete virágjában elhalt dr. Székula József alügyész állását már a jövő hó folyamán betöltik. Utóda előreláthatólag dr. Thuróczy Mihály ügyvéd lesz, aki az általános tisztújításon is pályázott, de kisebbségben maradt.

— **Ujabb vizsgálat Szabadkán.** A titkos bűnök egyike derült ki a napokban Szabadkán, mint levelezőnk írja. A vizsgálat sikere érdekében azonban a részleteket el kell hallgatnunk. Kiderült, hogy évekre visszemenőleg lopták a közvagyonot olyképpen, hogy sohasem teljesített szolgálatokért rendes havi díjakat huztak a tarisznyások. Még a nyugták is „költött“ nevekre szólnak.

— **Drága az orvosi bizonyítvány.** A munkások baleset elleni biztosítása örvendetesen halad hazánkban. A nagyobb iparvállalatok tulajdonosai legtöbbször a saját költségükön biztosítják alkalmazottaikat. A biztosítás pedig áldás. Utána nyugodtan alhat a munkás családja, mert ha a végzet kidönti is a sorból a családfőt, inségét enyhíti a biztosítási összeg. Rendjén is volna a dolog eddig, ámde ezt a vérdíjat is megvámolják, még ebből a keserves kenyérből is letörnek egy darabot lelketlen önző emberek. A baleset által sújtott munkásnak esetét igazolni kell orvosi bizonyítvánnyal. Ha gyógyul, állapotáról időnként újabb megújabb orvosi bizonyítványt követel a biztosító intézet, mert míg az nincs a kezei között, nem fizet és nem is fizethet. Orvosi bizonyítványban is válogat, az hiteles előtte, amelyet a betegsegélyező pénztár orvosai állítanak ki a betegről. A bizonyítvány pedig pénzbe kerül, sokszor 8—10—12 koronába egyenként, ami sokszor aránytalan magas a segélyhez képest, sőt sokszor fel is emésztí azt teljesen. A kereskedelmi miniszter leiratában felhívja a hatóságot, hogy a szerencsétlenül járt munkások ilyenmű kiszákmányolását gátolja meg.

— **Szabad örölni vasárnap is.** A vasárnapi munkaszünet korlátozásáról szóló miniszteri rendeleteket tévesen értelmezték a hatóságok. Ez a tévedés különösen sok bajt okozott a kisebb malmoknak, melyekben szigorúan betartották a munkaszünetet,

míg a nagyobb malmok szabadon dolgozhattak egész napon át. A kereskedelemügyi kormány figyelmét nem kerülte el ez a körülmény, minek folytán a sérelmek orvoslására egy rendeletet bocsájtott ki a miniszter. Ez a magyarító rendelet most érkezett le hatóságunkhoz. Értelmében bármilyen malomban szabad örölni munkaszünetes napon is. Mert az a körülmény, mely szerint az éjjel-nappal folyton dolgozó malmok üzeme egy napra nem állítható meg, nem adhat a nagyobb malmoknak olyan kiváltságot, amelyet a kisebbek nélkülöznek. A munkaszünet felfüggesztését a malmokra nézve különben is nem a fentebbi ok idézte elő, hanem a közgazdasági szükséglet, mely a nagy örlető időben nem engedi meg a szüneteléssel járó késedelmet.

— **Hajsza lapunk ellen.** Szegeden, Szabadkán és a tápéi kerületben sok urnak kellemetlen a mi lapunk szokimondása, s éppen ezért valóságos hajsza indítottak lapunk, de különösen szerkesztője ellen, akit már halállal is fenyegettek névtelen levelekben. Legutóbb is Szabadkán két bérenc rohanta meg két kihordónkat és kezükből kitépve a lapokat — megugrottak az esti szürkületben. Több vendéglőben pedig, ahová lapunk jár, kilopták a keretből az ujságot. Az ostobák... azt képzelik, hogy ha a kakas nyakát kicsavarják és az nem fog kukorékolni, nem virrad meg.

— **Az örökség miatt.** Az is baj, ha nincs, az is baj, ha van. Bizonyosság rá az alábbi eset. Lokotka András és Lokotka István gömör-bükki lakosok sógorországban állottak egymással. Addig, míg nem örökölték, a legjobb sógorok voltak. Mihelyt azonban rájuk hullott az Isten áldása, megszakadt köztük a jó barátság, mert Lokotkának az örökhagyó jóvoltából egy pár lépéssel több föld jutott osztályrészül. Lobodkának szemet szurt s a jó magyar szokáshoz híven, a jussát nem hagyta. Bepörölte a sógorát s a törvény igazat adott neki, a mi meg Lokotkát hozta módfelel dühbe. Ha a törvény nem adott nekem igazságot, ugymond, majd csinálom én igazságot. A megvadult ember a vendéglőben ülő sógorára rontott s egy nagy késsel úgy a mellébe szurt, hogy a szerencsétlen ember azonnal szörnyet halt. A gyilkos aztán magajelentkezett a bíróságnál, a hol letartóztatták.

— **Népgyűlés Hódmező Vásárhelyen.** Az országos függetlenségi és 48-as Kossuth párt elnöksége f. hó 15-én Budapesten tartott népes értekezleten elhatározta, hogy az önálló vármegye érdekeiben akcióra hívja az ország közönségét s ez okból az ország különböző pontjain, négy népgyűlést rendez. A párt vezetősége elhatározta, hogy az első népgyűlést, f. hó 31-ikén Hódmezővásárhelyen fogja rendezni. A népgyűlésen részt vesz az ellenzéki képviselők színe-java.

— **Aranyos-Torda vármegye kérése.** Ismét egy kérés szózat a székelyföldről. Aszszonyfalvát látogatta meg ujjában az ur sújtoló keze, félfa lakosságát tette koldussá néhány óra alatt az isten csapása. Julius 28-ikán délelben 12 órakor kigyult a faluvégen egy asztagrakás s a forró hőségben és szárazságban 14 telken futott át a vörös kakas. Talpig égtek a szegényes hajlékok s hamuvá lett 14 család évi termése. Az inség enyhítésére könyöradományokat kér a vármegye alispánja az elesett családok számára.

— **Igyunk Boholti vizet!** A legocsóbb és legegészségesebb ásványviz az erdélyi Boholti-víz. Olcsóbb a szódánál és a legelső orvosi szaktekintélyek gyógyvizként ajánlják. A szegedi főraktár kezelőség lapunkban közölt hirdetésre felhívjuk az olvasó figyelmét.

Innen-onnan.

(Az időjósítás.)

Meteor immár országos hírnévre tett szert. Elnevezhetnénk „magyar Falb“-nak is, mert hiszen mindkettőnek oly ritkán teljesülnek be a jóslatai.

Nem állítom, hogy föltevésüknek tudományos alapja nincsen, sőt van is, mert minden élet a nap kegyelméből van, de az ő kiindulásuk csak föltevés, tapogatózás, kísérlet. Szóval a kezdet kezdete, ahol a tudomány a kuruzslással egyenlő.

Sokkal megbízhatóbb a Falb és Meteor időjósításainál a beteg emberek előérzete. Ismerek több gazdát, aki az időváltozásokat négy-öt nappal előbb megérzi, mert a köszvényes baja föltaamad és a vele járó fájdalom mértékéből következtet.

Engem mindig csöndes mosolyra derít, mikor a híres Falb, vagy a mi helyi érdekű Meteorunk időjósításait olvasom. Csupa föltevés. Ha szép idő lesz, akkor nem lesz eső. Ha eső lesz, akkor sűrű felhőzet fogja borítani az eget, stb.

Régebbi idő óta figyelemmel kísérem Meteor jóslatait és arra az eredményre jutottam, hogy száz csomópontja közül csak négy-öt vált be tényleg. Az újságok azonban csaknem naponként irnak a jóslásairól, mert hiszen az időjósítás pompás laptöltelék.

(Inczédy Lászlóról.)

Kevés olyan újságíró akadt eddig Magyarországon, mint Inczédy László. A tehetőség, szorgalom, termékenység és elvhűség párosult ebben a színmagyar íróemberben, aki azonban nem tudott boldogulni, mert elvei voltak, amelyekből nem engedett. Ezért távozott a „Magyarország“, az „Egyetértés“, legutóbb pedig a „Budapesti Friss Újság“ szerkesztői állásából. Nem engedte magát vezetni, de félre se vezették soha.

Nem is olyan régen, a „Magyar Szó“ volt az egyetlen fővárosi ellenzéki lap, amely Széll Kálmán kormányzatát támadta. A többi hízelt, hallgatott vagy várt.

Akkor Inczédy is a „Magyar Szó“ szerkesztőségében dolgozott. Ott találkoztam vele utoljára. Zárkózott kedélyű ember volt, de nem barátságos. A szomszéd asztalhoz ültem és valami bur-cikket írtam, lévén akkor bur-világ Budapesten, én pedig a burbizottság titkára.

Nem is vettem észre, hogy Inczédy ott áll az asztalom előtt.

— Pompás ötlet volt a mai koronázás — mondta. Petőfi emlékéhez méltó. (T. i. A. G. Dewett és V. Valentin bur-parancsnokok a koronázás napján koszorúzták meg Transwaal és Oranje köztársaság szabadságért küzdő népe nevében a budapesti Petőfi-szobrot és a Buda várában büszkélkedő honvédelemeket.) Hát akad mégis csak néhány magyar ember ma is.

Ezzel kihuzta a zsebéből a kis üvegkulacsát és megkínált a jófajta szilvalével, aztán megrázta a kezem.

— Derék dolgot cselekedtek kedves kartársam — mondta, aztán megint visszault csendesen az íróasztalához.

Most kihullott a toll a kezéből. A magyar hírlapirodalom egyik büszke oszlopa dőlt a diszszingödörbe, amit a „hála“ és „elösmerés“ nyújtott neki a halála után. Mig élt, a küzdés és a nélkülözés volt a jutalma...

(Becsületes marhák.)

Benedek Eleket és munkatársait ki-durta a „Magyarság“ szerkesztőségéből, bizo-

nyos nevezetű Gondos Sándor. A lap, mely a székelyföld népének ügyét karolta föl, dr. Györfy Gyula képviselő tulajdona, de hát nehezen tudott zöldre válni.

Ez a Gondos Sándor nevű alak (azelőtt Grünhut Samu) levelet írt a tulajdonosnak, föltárván benne a helyzetet is. Lepetetlen őszinteséggel írta a következőket:

„Ezekkel a becsületes marhakkal (t. i. Benedek Elek és társaival) nem lehet boldogulni semmikép, olyan ügyes gazemberekkel azonban, mint én magam is (t. i. Gondos Sándor) vagyok, lehet még pénzt szerezni.“

Ez a pár sor jellemzi a magyar hírlapirodalmat. Tehát megközelíthetetlen, tisztességes újságírók csak becsületes marhák, akik éppen ezért nem képesek boldogulni, — ellenben a jellemtelen, alávaló kalózok, az ügyes gazemberek boldogulnak.

De nehogy azt képzelje valaki, hogy ez az eset csak tünet. A világért sem. Az a pár sor, amit az az „ügyes gazember“ egyszer életében őszintén megirt, valóságos korrajz.

Alapított 1789.

Alapított 1789.

Politzer Sándor

aranyműves, ékszerésznél,
(Szeged, Klauzál-tér)

k a p h a t ó k

diszes kivitelben, már a
jövő héten

diszes, ezüstből készült
Kossuth-melltük.

!! Művészi kivitel, olcsó ár !!

MERCUR LITHOGRAFIA.

(Könyomda).

Minden e szakmába vágó munkákat a legizlésebb kivitelben és jutányosan készít

Tzschöckell Hermann

Szeged, Vár-utca 1.

Divatárúk

ugymint

nyakkendők, czipők,
kalapok, fehérneműek
olcsó árban kaphatók

Syéres Márton

divatáruházában

Szeged, Tisza szálloda mellett.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a

Boholti-forrás

gyógyhatású ásványvizének főraktárát Szeged és vidéke részére átvettem s az a mai naptól fogva a t. közönség rendelkezésére áll. A

Boholti-ásványviz

kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint **gyógyviz** is igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti víz, szénsavdús tartalmánál fogva **borral** vagy **szörppel** keverve, igen kellemes s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. A

Boholti-víz

naponta házhoz szállítva:

2 literes üvegekben üvegenként **18 kr.**
1 " " " **11 kr.**

Tisztelettel

Pálfi Antal

Szeged, Attila-utca 8. sz.

Megrendeléseket elfogad **Kálmán Zsigmond** szállító ur is Bocskay-utca 9. sz. Telefon-szám 402.

Vendéglő a fehér kakashoz

Szegeden, a Kis Palesi-féle vendéglőt átvettem és megnyitottam. Friss csapolású söreimet és válogatott buccai boraimat, nem különben olcsó és magyaros ételeimet a n. é. közönség figyelmébe ajánlom.

Számos látogatást kér, tisztelettel:

Kürthy Elekné.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butor-gyáros.

Ujonan, modern berendezett műasztalossága
Szeged, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb árak mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerinti egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor-áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Megkezdődött a vadászat!

Dusan felszerelt fegyverraktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legújabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktárom megtekintését.

Tisztelettel

Sebők Mihály.

Szeged, Széchényi-tér, Jerney-ház.

Hódmező-Vásárhely, 1902. Nyomatott Lévai F. könyvnyomdájában.